

ข่าวสำนักงาน ป.ป.ช.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
361 ถนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต

รวมพลังขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ 3 (พ.ศ. 2561 - 2564)

ข้อค้นพบที่น่าสนใจจากผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 และข้อเสนอแนะเบื้องต้น

เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2564 ในงานแถลงผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ภายใต้ชื่องาน “ITA DAY 2021: More Open, More Transparent” ซึ่งได้มีการถ่ายทอดสดผ่าน Zoom Webinar และ YouTube Live: ITAS NACC

ศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิศิริ ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้นำเสนอข้อค้นพบที่น่าสนใจเกี่ยวกับผลการประเมิน ITA และความก้าวหน้าของหน่วยงานภาครัฐในการยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมิน ITA : Big Rock ในการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีเป้าหมายหลักประการหนึ่งคือการผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐมีความโปร่งใส ผ่านการพัฒนานวัตกรรมต่อต้านการทุจริตที่เหมาะสมกับบริบท สภาพปัญหา และจุดอ่อนของหน่วยงานภาครัฐในปัจจุบัน

ปฏิเสธไม่ได้ ในยุคที่ข้อมูลข่าวสารคือพลังและอำนาจในการกำหนดทิศทางของสังคม หน่วยงานภาครัฐยังมีจุดอ่อนในด้านการปรับตัวให้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีพลวัตเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ที่ผ่านมาคณะกรรมการปฏิรูปประเทศฯ จึงให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับการผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐเร่งปรับตัวให้เข้ากับบริบทและความต้องการของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไป

การพัฒนาหน่วยงานภาครัฐภายใต้บริบทดังกล่าว ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแยกขาดหรือทำแบบต่างคนต่างเดิน ในทางตรงกันข้าม กลับมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินงานร่วมกันอย่างบูรณาการและมีเอกภาพ การประเมิน ITA เป็นตัวอย่างหนึ่งของความร่วมมือร่วมแรงกันของหน่วยงานภาครัฐทั้งระบบ ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ดังจะเห็นได้ว่า หน่วยงานภาครัฐทั้งหมด ไม่ว่าจะอยู่ในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ล้วนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน ITA ทั้งสิ้น

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศฯ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการประเมิน ITA ที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ โดย ITA มีความสอดคล้องกับแนวทางกิจกรรมการปฏิรูปในด้านการพัฒนาระบบราชการไทยให้มีความโปร่งใส ไร้ผลประโยชน์ กล่าวได้ว่าการประเมิน ITA เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การปฏิรูปประเทศเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมภายในระยะเวลาที่กำหนด

ตลอดปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 นี้ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศฯ ได้เห็นถึงความพยายามอย่างต่อเนื่องของหน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศในการปรับปรุงพัฒนาองค์กรของตนเองให้มีความโปร่งใสและตอบสนองต่อประชาชน เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนระบบราชการไทยให้สามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้ตามห้วงระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 นี้ ได้มีการกำหนดค่าเป้าหมายไว้ว่า หน่วยงานภาครัฐ จะต้องมีความคะแนน ITA 85 คะแนนขึ้นไป เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 65 ของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด หรือราว 5,395 แห่ง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในปีนี้ เรายังไม่สามารถบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ ร่วมกันได้ แต่เราได้เห็นถึงพัฒนาการของหน่วยงานภาครัฐกว่า 8,300 แห่ง ที่มีความเปลี่ยนแปลงชัดเจนขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม ซึ่งปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงคือ การประสานพลังความร่วมมือของหลายภาคส่วนในการยกระดับ ITA

2. การประสานพลังความร่วมมือจากหลายภาคส่วนส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงของคะแนน ITA

ย้อนกลับเมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีหน่วยงานภาครัฐผ่านเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ เพียง 1,095 แห่ง คณะอนุกรรมการกำกับและพัฒนาการประเมิน ITA ซึ่งเป็นกลไกหลักทางวิชาการได้วิเคราะห์ค่าคะแนน ITA และพบว่า สาเหตุที่หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่ยังไม่สามารถผ่านค่าเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ ได้นั้น เนื่องจากยังไม่มีเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ และยังไม่มีการจัดกิจกรรมป้องกันการทุจริตที่เป็นไปตามมาตรฐานการประเมินที่กำหนด โดยสาเหตุหลักมาจากการขาดองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็น

ดังนั้น คณะอนุกรรมการฯ จึงได้มีข้อเสนอผ่านไปยังคณะกรรมการ ITA คณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะรัฐมนตรี ว่าควรที่จะต้องให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนทรัพยากรแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อใช้ในการพัฒนาปรับปรุงระบบสารสนเทศให้ทันสมัย รวมถึงให้การสนับสนุนด้านองค์ความรู้และทักษะการใช้งานระบบสารสนเทศ ซึ่งคาดว่าหากสามารถดำเนินการตามข้อเสนอดังกล่าวได้ ก็จะส่งผลต่อการพัฒนาในด้านการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ หลังจากนั้นคณะรัฐมนตรี ได้รับทราบข้อเสนอแนะดังกล่าวและมอบหมายไปยังกระทรวงมหาดไทย รวมถึงหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ในการจัดเตรียมงบประมาณและโครงการเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่ยังมีค่าคะแนนอยู่ระดับต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด

กระทรวงมหาดไทยได้รับไม้ต่อในการยกระดับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ โดยได้เสนอขอจัดตั้งงบประมาณสนับสนุนในการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะในการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐกระจายไปยังจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ รวมวงเงินงบประมาณกว่า 20,820,100 บาท โดยโครงการนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสำนักงานจังหวัดและท้องถิ่นจังหวัดทั่วประเทศ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้และโมเดลการบริหารจัดการของจังหวัดนครสวรรค์ ไปใช้ขยายผลในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ ทั่วประเทศด้วย ขณะเดียวกัน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ก็ได้ทำหน้าที่กำกับติดตามดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดได้พร้อมเพรียงกัน

3. ผลการประเมิน ITA ประจำปี 2564 ความก้าวหน้าが見ชัดเจนเป็นที่ประจักษ์

การประเมิน ITA ได้มีการเก็บข้อมูลจาก 3 ส่วนหลักคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้รับบริการภาครัฐ และสำรวจการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน โดยตลอดปีงบประมาณ 2564 นี้ หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศ ได้เร่งพัฒนาการบริหารงานภายใน การให้บริการประชาชน และการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อให้ผลการประเมินที่ออกมาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งแม้ว่าในปี นี้ เราจะยังคงเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 แต่หน่วยงานภาครัฐได้ร่วมมือและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนสามารถดำเนินการประเมินตามขั้นตอนที่กำหนดได้ครบถ้วน โดยในปี นี้ มีบุคลากรภาครัฐ และประชาชนผู้รับบริการจากภาครัฐ ร่วมตอบแบบสำรวจเป็นจำนวนทั้งสิ้นถึง 1,331,588 คน แบ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ 471,794 คน และเป็นผู้รับบริการจากภาครัฐ 859,794 คน

ผลการประเมิน ITA 2564 ในภาพรวม พบว่ามีผลคะแนนเฉลี่ย 81.25 คะแนน ซึ่งสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา 13.35 คะแนน และเมื่อพิจารณาจากเกณฑ์ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ พบว่ามีหน่วยงานผ่านเกณฑ์ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ จำนวน 4,146 หน่วยงาน หรือคิดเป็น 49.95% ซึ่งสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาถึง 36.76%

จากผลการประเมินดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ในปีนี้หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่ เกิดความตระหนัก และมีความพยายามที่จะพัฒนาตนเองมากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา ทั้งความพยายามที่จะปรับปรุงการบริการให้มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อประชาชนผู้รับบริการ และความพยายามที่จะทำให้ข้อมูลข่าวสารภาครัฐมีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของหน่วยงานมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนสามารถติดตามหรือตรวจสอบได้มากขึ้น ซึ่งถือเป็นสัญญาณในทางบวกที่หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรเพื่อที่จะลดโอกาสหรือความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริต

ในแง่ความก้าวหน้าของหน่วยงานภาครัฐที่เห็นชัดเจนเป็นที่ประจักษ์ในปีนี้เป็นคือ เรื่องการเปิดเผยข้อมูล จากผลการตรวจสอบการเผยแพร่ข้อมูลบนเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐตามตัวชี้วัดที่ 9 มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 24.19 คะแนน ขณะที่การเปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตตามตัวชี้วัดที่ 10 มีคะแนนเพิ่มขึ้นถึง 29.92 คะแนน สะท้อนให้เห็นว่า ในปีที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐมีความพยายามที่จะพัฒนาเว็บไซต์หรือระบบสารสนเทศของตนเองให้ดีขึ้น และมีความพยายามการปรับปรุงกระบวนการจัดเก็บข้อมูล การจัดการข้อมูล และการเผยแพร่ข้อมูลทางเว็บไซต์ของหน่วยงานมากยิ่งขึ้น

ความเปลี่ยนแปลงในด้านการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐทางเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เข้าร่วมการประเมิน เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างของผลลัพธ์อันเป็นรูปธรรมของความร่วมมือกันในการประเมิน ITA โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลที่เปิดเผยทางเว็บไซต์	เปิดเผยเพิ่มขึ้น (แห่ง)	จำนวนหน่วยงานที่เปิดเผยข้อมูล	
		พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564
ข้อมูลการติดต่อหน่วยงาน	+2,140 (+25.80%)	4,664	6,804
คู่มือหรือมาตรฐานการปฏิบัติงาน	+1,991 (+24.01%)	4,984	6,975
คู่มือหรือมาตรฐานการให้บริการ	+1,385 (+16.71%)	5,969	7,354
E-Service	+2,808 (+33.84%)	1,522	4,330

ข้อมูลที่เปิดเผยทางเว็บไซต์	เปิดเผยเพิ่มขึ้น (แห่ง)	จำนวนหน่วยงานที่เปิดเผยข้อมูล	
		พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564
แผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี	+2,255 (+27.19%)	4,272	6,527
รายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี	+2,362 (+28.48%)	4,551	6,913
แผนการจัดซื้อจัดจ้างหรือจัดหาพัสดุ	+1,539 (+18.56%)	5,196	6,735
รายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างหรือจัดหาพัสดุประจำปี	+2,558 (+30.83%)	3,166	5,724
การประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปี	+2,602 (+31.36%)	3,020	5,622

4. ข้อค้นพบที่น่าสนใจจากการประเมิน ITA และข้อเสนอแนะ

ประเด็นที่ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังคงเป็นกลุ่มหน่วยงานที่ต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

จากค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มประเภทหน่วยงาน พบว่า หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง มีผลคะแนนเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่สูง ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 7,850 แห่ง ซึ่งเป็นกลุ่มหน่วยงานที่มีจำนวนมากที่สุดในการประเมิน ITA มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 80.63 คะแนน

เมื่อจำแนกประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางประเภทมีคะแนนเฉลี่ยสูงเช่นกัน อาทิ อบจ. มีคะแนนเฉลี่ยสูงถึง 92.18 คะแนน หรือเทศบาลนคร มีคะแนนเฉลี่ย 91.25 คะแนน ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ อาทิ เทศบาลตำบล มีคะแนนเฉลี่ย 79.48 คะแนน และ อบต. มีคะแนนเฉลี่ย 80.72 คะแนน

ประเด็นที่ 2 ในระดับภูมิภาค ภาคอีสานตอนล่างมีคะแนนต่ำสุด และจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยในหน่วยงานภาครัฐรายพื้นที่แล้วพบว่า ภาคอีสานตอนล่าง ซึ่งถือเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่และมีหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่เป็นจำนวนมากถึง 1,475 แห่ง ซึ่งอาจส่งผลให้การสนับสนุนทำได้ยากและไม่ทั่วถึง ภาคอีสานตอนล่างจึงมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ที่ 75.74 คะแนน ขณะที่ภาคตะวันออกเป็นภาคที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 83.69 คะแนน

ประเด็นที่ 3 การประสานความร่วมมือภายในจังหวัดนำมาสู่ผลการประเมินในระดับจังหวัด

พบว่าจังหวัดที่มีคะแนนเฉลี่ยของหน่วยงานภาครัฐภายในจังหวัดรวมกันต่ำที่สุดคือ จังหวัดร้อยเอ็ด มีคะแนนเฉลี่ยเพียง 69.78 คะแนน นอกจากนี้ พบว่ายังมีอีก 3 จังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ภาคอีสานตอนล่างและมีคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มที่ค่อนข้างน้อยเช่นกัน ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ มีคะแนนเฉลี่ย 69.94 คะแนน จังหวัดอุบลราชธานี มีคะแนนเฉลี่ย 70.31 คะแนน และจังหวัดมหาสารคาม มีคะแนนเฉลี่ย 72.11 คะแนน ขณะที่จังหวัดที่มีผลการประเมินสูงสุด 3 ลำดับแรกของประเทศ ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต 94.06 คะแนน จังหวัดนครสวรรค์ 92.87 คะแนน และจังหวัดลพบุรี 91.85 คะแนน

ประเด็นที่ 4 ในด้านการใช้จ่ายงบประมาณพบว่า เป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุดในปัจจุบัน

จากผลการสำรวจพบว่า ประเด็นที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยจากความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของรัฐและบุคลากรภายในหน่วยงานภาครัฐต่ำที่สุดนั่นคือ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้เงินงบประมาณขององค์กรตนเอง โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐกว่า 11.80% หรือจำนวน 55,672 คน บอกว่าหน่วยงานของตนไม่เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ภายในมีส่วนร่วมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานได้เลยหรือได้น้อย

ทั้งนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณขององค์กรนั้น ไม่ว่าจะเป็แผนการใช้จ่ายงบประมาณข้อมูลต่างๆ ควรมีการเผยแพร่ให้บุคลากรภายในได้รับทราบอย่างทั่วถึง รวมไปถึงควรเปิดโอกาสให้บุคลากรภายในได้มีส่วนร่วม กับกระบวนการงบประมาณทั้งในชั้นแผนงาน ชั้นติดตาม และชั้นการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งการส่งเสริมดังกล่าวจะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐมีความโปร่งใสในเรื่องงบประมาณมากยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ 5 ในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอาจมีการเอื้อประโยชน์ให้ผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง

จากการสำรวจพบว่า อีกประเด็นหนึ่งที่นาสนใจนั่นคือเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างที่มีลักษณะเป็นการเอื้อประโยชน์ โดยเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐกว่า 13.18% หรือจำนวน 62,182 คน ได้รายงานว่าหน่วยงานของตนเองมีการจัดซื้อจัดจ้างหรือการตรวจรับการจัดจ้างที่เป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่งในระดับที่มากถึงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า การจัดซื้อจัดจ้างในปัจจุบันยังมีปัญหา conflict of interest ก็อยู่ค่อนข้างมากและน่าจับตามอง

ทั้งนี้ เป็นที่ทราบกันดีว่าการจัดซื้อจัดจ้างนั้นถือว่าเป็นรูปแบบการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐที่มีจำนวนมากที่สุด ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีการกำกับควบคุมกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างในหน่วยงานภาครัฐให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมไปถึง การสอบทานและเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบไม่ให้มีการเอื้อประโยชน์ในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้แก่ผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง

ประเด็นที่ 6 ความถูกต้องในการขอใช้ทรัพย์สินของราชการยังเป็นปัญหาที่ภาครัฐมองข้าม

จากผลการสำรวจพบว่า เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐร้อยละ 12.51 หรือจำนวน 59,021 คน รายงานว่าระเบียบวิธีการขั้นตอนการใช้ทรัพย์สินของราชการเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและไม่สะดวกเท่าที่ควร และเจ้าหน้าที่อีก 10.42% หรือจำนวน 49,160 คน ยังบอกว่าไม่ทราบถึงแนวทางที่ถูกต้องในการใช้ทรัพย์สินของราชการอีกด้วย ซึ่งการวิธีการขอใช้ทรัพย์สินราชการที่มีความยุ่งยาก รวมถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ทราบถึงแนวปฏิบัติที่ถูกต้องนั้นอาจนำไปสู่ปัญหาการใช้ทรัพย์สินของราชการในทางมิชอบได้

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินของราชการอย่างถูกต้อง แม้ว่าอาจจะดูเหมือนเป็นเรื่องที่เล็กน้อย แต่อาจทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ของส่วนรวมได้ ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายจำนวนมากได้ ดังนั้น ภาครัฐจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องนี้ด้วย

ประเด็นที่ 7 ผู้รับบริการกับภาครัฐ 1 ใน 100 คน เคยถูกเจ้าหน้าที่เรียกรับเงินหรือทรัพย์สิน

จากผลการสำรวจเสียงสะท้อนจากประชาชนผู้รับบริการหรือมาติดต่อกับภาครัฐ พบว่าผู้รับบริการภาครัฐ จำนวน 8,942 คน หรือประมาณ 1 ใน 100 คนจากการสำรวจในปีนี้ได้รายงานว่าเคยถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐขอให้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินเพื่อแลกกับการเข้ารับบริการกับภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นการขออนุมัติ การขออนุญาต หรือการขอรับบริการต่างๆ จากหน่วยงานภาครัฐ

ผลการสำรวจดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ในภาพรวมแล้วโดยส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ไม่ได้มีเจตนาที่จะเรียกรับเงินสินบนจากผู้รับบริการในสัดส่วนที่มาก แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะมีสัดส่วนที่น้อย แต่ในแต่ละกรณีที่เกิดการทุจริตขึ้นจริงอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศจำนวนมากได้

ประเด็นที่ 8 กว่า 97% ของผู้รับบริการเห็นว่าภาครัฐได้มีความพยายามนำเทคโนโลยีมาช่วยให้บริการดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา

จากผลการสำรวจพบว่า ประเด็นที่ผู้รับบริการภาครัฐมีความเห็นในเชิงบวกต่อหน่วยงานภาครัฐ และเป็นคะแนนเฉลี่ยที่มากที่สุดประเด็นหนึ่งนั้นคือ ผู้รับบริการจากภาครัฐกว่า 97% มองเห็นว่าหน่วยงานภาครัฐแต่ละแห่งได้นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้การปฏิบัติงานหรือการให้บริการแก่ประชาชนให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และถือเป็นเรื่องที่ประชาชนที่รับบริการจากภาครัฐพึงพอใจและส่งผลให้คะแนนสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาถึง 5.54 คะแนน

ซึ่งสอดคล้องกับค่าคะแนนการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องด้วย ทั้งนี้ การนำเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนการดำเนินงานนั้น อาจอยู่ในหลากหลายรูปแบบที่หน่วยงานสามารถพัฒนาเพื่อช่วยให้ประชาชนมีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ยิ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นที่หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น

5. บทสรุป

แม้ว่าคะแนนเฉลี่ย ITA ในภาพรวมของปีนี้จะยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ ได้ แต่ในแง่ของพัฒนาการดังที่เห็นแล้วว่า มีพัฒนาการโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ชัดเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ความเปลี่ยนแปลงของภาครัฐที่ปรากฏให้เห็นได้อย่างเด่นชัดจากค่าคะแนน ITA ในปี 2564 โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของค่าคะแนนในกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นด่านหน้าในการดูแลทุกข์สุขของพี่น้องประชาชน เกิดจากทุ่มเทแรงกายแรงใจในการพัฒนาการดำเนินงานและพัฒนาระบบสารสนเทศภายในหน่วยงานให้มีความโปร่งใสและมีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มมากขึ้น

ในนามของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ต้องขอแสดงความยินดีกับหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน และต้องขอขอบคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐทุกแห่งทั่วประเทศที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันผลักดันให้เกิดการพัฒนาด้านคุณธรรมในการดำเนินงานและการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐทางเว็บไซต์หน่วยงานของท่าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลของร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาภาครัฐในครั้งนี้ จะยังประโยชน์ให้กับพี่น้องประชาชนต่อไป